

Opgave 3 Mensen en dingen

tekst 3

Waarom dingen?

De Amerikaanse politicoloog Benedict Anderson is beroemd geworden door voor de natiestaat de term *imagined community* te
5 gebruiken, een gemeenschap die alleen in de verbeelding bestaat, omdat de leden elkaar niet persoonlijk kennen. Maar, zegt [de Noorse archeoloog Bjørnar] Olson,
10 de natiestaat is veel minder 'poreus en luchtig' dan die term impliceert. Zij is niet denkbaar zonder het 'harde werk' van talrijke niet-menselijke agenten: drukpersen, kranten,
15 telefoonnetten, wegen, schepen, geologisch onderzoek, postkantoren, musea, postzegels, grenspalen, douaneposten, et cetera. En wapens, had Olson er nog aan toe kunnen
20 voegen.

Dingen geven stabiliteit, zegt Olson. 'Things make history slow'. We worden niet elke dag wakker in een wereld die compleet nieuw is, de
25 dingen die ons omringen zijn er gewoon nog. De wekker, het bed, de badkamer, de keuken, de fiets, het fietspad naar kantoor, het bureau daar en de la met potloden en een
30 nietmachine. En terwijl sociologen en antropologen erop zullen wijzen dat ze heus wel weten dat de mensen niet elke dag opnieuw hoeven te beginnen, dat ze kunnen
35 voortborduren op taal, relaties, gewoontes, kortom op cultuur, betoogt Olson dat dat allemaal niet mogelijk zou zijn zonder huizen, straten, kabel en telefoons. (...)

bron: W. Oosterbaan, 2021

tekst 4

Menselijker

(...) [Toen] ik vanochtend mijn tanden poetste, kreeg ik een paar subtiële wenken van de fabriek waar die borstel was gemaakt. Om de dertig
5 seconden stopte het motortje een kort ogenblik. Het is de bedoeling dat ik de borstel dan verplaats naar een ander deel van mijn gebit, om te voorkomen dat ik te lang op één
10 gedeelte boen, en andere gedeelten oversla. 'Ja, ja,' mompel ik dan tegen mijn tandenborstel, 'rustig maar'. En ik besef dat ik eigenlijk ook zo iemand ben. Iemand die van zichzelf

15 denkt dat hij rationeel handelt, maar toch ook vatbaar is voor de 'magisch-mythische fantasieën' die de wereld van de objecten oproept. Die term is van de antropoloog Jojada Verrips,
20 die signaleert dat door de technische vooruitgang 'het onderscheid tussen mensen en dingen steeds kleiner wordt'. (...) Zeker als die dingen steeds meer kunnen, en zeker als
25 een groot aantal mensen 'niet het flauwste benul' heeft van de werking van die dingen.

bron: W. Oosterbaan, 2021